

material d'ús intern

proposta per a treballar en grup

Trobada de Monitors
Calella, 10 de març de 2007

Quatre dimensions de l'experiència religiosa

L'experiència religiosa és una dimensió de la vida que, **ben situada**, ens ajuda a viure d'una manera més feliç, lliure i saludable.

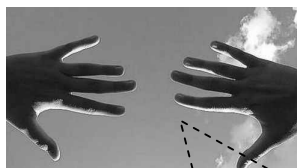
El problema és que, si no la vivim d'una manera adequada, pot produir uns afectes contraris als que perseguim: por, obsessió, dependència, superstició, etc.

"Si revisem una estona cada dia les nostres vides. Dedicuem cada dia una estona a la reflexió... Un temps per pensar on som i on anem, quins són els nostres objectius i com assolir-los... Si aixequem el peu de l'accelerador, això té un impacte sobre la salut molt més important que qualsevol fàrmac. Pel que jo veig amb els pacients, la sensació de fer alguna cosa per algú altre, de contribuir a la comunitat, és bàsica perquè una persona se senti feliç i realitzada."

Valentí Fuster.

→ Per tal que l'experiència religiosa sigui una experiència positiva, cal que **distingim** aquestes quatre dimensions:

1. Déu ¹
2. Fe ²
3. Creences
4. Institucions



El **nucli** de tota experiència religiosa ha de ser DÉU I LA FE.

Les CREENCES I LES INSTITUCIONS, són mitjans que **poden** ajudar a entendre i, sobretot, a viure Déu i la fe.

Et fan por aquestes paraules?



Religió
Fe Déu
Creure

Entre tots, intenteu "despullar" els prejudicis que atribuïm a aquestes paraules. Ens creen rebuig? Per què?

Llegeix aquests textos:

La fe no és dir sí a unes veritats sobrenaturals revelades per Déu i ensenyades per l'Església. La fe no és una forma dèbil de saber, la fe no és només una creença. La fe es troba en un nivell més profund de nosaltres mateixos. Sorgeix quan ens preguntem: Qui sóc? Què serà de mi? Què faré en la meua vida? Què puc esperar?

Jose Martín Velasco, fenomenòleg

La fe és allò que m'impulsa i em dóna sentit. Amb ella podem prendre consciència de la presència, d'allò que em fa sentir viu, des del qual sento que existim, que em motiva per viure...

Davant d'aquesta realitat, quina és l'opció que prenem?

1. Tot això (aquesta presència) em pot portar moltes complicacions, m'inquieta. El millor és amagar el problema, no fer-ne cas i "anar tirant". La fe m'és indiferent. Potser m'interessa només per un moment, però quan em posa a prova, ho deixo córrer.
2. Rebutjar aquesta presència perquè em veig autosuficient, crec que la presència em treu llibertat, ho descarto. Tot plegat és un invent, no ho necessito per a res. Les preocupacions de la vida m'arrosseguen i m'ofeguen, no trobo sentit per a la fe en la meua vida.
3. Reconec aquesta presència, busco la meua fe. La presència és el centre del meu jo. És una altra manera de pensar: confiança, llibertat. Busco allò que em dóna sentit per a viure. Em sento una gota en un oceà, som moltes i totes juntes formem un gran oceà. La fe m'ajuda a créixer.

Quina és l'opció més freqüent?
Per tu, quina de les tres opcions és més valuosa?
Llegeix i compara: Lc 8, 11-15.



2 FE NO POTSER, NOMÉS, CREURE EN DÉU

La fe no és una doctrina, no és un discurs, no és una filosofia, una colla de veritats teòriques, no és una teologia...

Tenir fe vol dir, **viure tenint Déu com a última referència**, que no és altra cosa que **viure estimant sense esperar res a canvi, fins i tot a qui més ens costa**. Sobretot als més pobres i desvalguts. Estimant als més desestimats.

El P. Rahner, en parlar de l'autèntica experiència de Déu (= FE) es fa aquestes preguntes:

- *Hem callat en moments en què hauríem volgut defensar-nos d'un tracte injust?*
- *Hem perdonat, sense esperar cap recompensa?*
- *Hem fet algun sacrifici, pels altres, sense que el nostre gest hagi merescut l'agraïment, el reconeixement o fins i tot sense que hàgim reconegut una satisfacció interior?*
- *En alguna ocasió, hem actuat seguint exclusivament la veu de la consciència, sabent que hauríem de respondre de la nostra decisió, sense poder explicar-la a ningú?*
- *Hem tingut algun gest amable per algú, sense esperar ni tan sols l'agraïment de l'altre?*
-

Aquesta és la millor experiència de fe.

Per això, la fe no és una experiència que es pugui comunicar només amb paraules, imatges, sermons... sinó que s'ha sobretot d'**irradiar** amb gestos, mirades, actituds ... Des de la pròpia coherència vital.

Sense l'experiència de viure estimant, més enllà de la competitivitat, el consum desafortat i l'èxit a qualsevol preu, la fe no té crèdit i sense crèdit no hi ha transmissió possible.

→ havent reconstruït el que sabem sobre Déu i la Fe, ara ens caldria continuar en els altres dos aspectes: les creences i les institucions. Però això vindrà més endavant...

→ Cal que no ens creguem res, hem de ser capaços de **raonar**, **capaços d'experimentar**. Hem de poder fer, de la fe, una reflexió personal i una vivència.

No totes les explicacions han de ser necessàriament científiques. La vida és plena de sentiments, sensacions, misteri... Hi ha coses de la vida que poden tenir una explicació vàlida i positiva encara que no es puguin reduir a números o una fórmula.

Pensem-hi. Llegim aquests tres exemples (del temps, de la mort i del sol).
Les paraules tenen diversos significat, segons com les mirem:

1 minut correspon, científicament, a 60 segons. Però, és el mateix un minut per aquell que està fent un petó a la noia que estima? O, per aquell està esperant una notícia d'un metge? O pel que admira un paisatge?

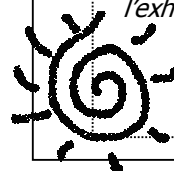
Extret d'una entrevista radiofònica a **Raimon Panniker**, filòsof.

Morir, significar deixar de viure. Però, és el mateix que mori el teu pare, la teva mare, el teu fill, l'avi, la tieta, un veí, o veure l'esquela del diari d'algú que no saps qui és. Morir és només deixar de viure?

La primera fase de la vida del Sol és aquella durant la qual va contraure's i rescalfar-se, durà aproximadament quinze milions d'anys. Transcorregut aquest temps, el Sol accedí a la fase nuclear; es disposà a transformar el seu hidrogen central en heli. En viu des de fa 4,6 milers de milions d'anys. Al llarg d'aquesta durada, la seva despesa d'energia ha estat pràcticament constant (...) aquesta fase nuclear s'acabarà amb l'exhauriment de l'hidrogen estel·lar (...)."

Segons **Hubert Reeves**, físic.

...continua



... continuació

Hem llegit l'explicació científica de l'origen del Sol. Llegim ara aquest relat:

La saviesa asteca ens diu que "quan el Quart Sol començà a debilitar-se, els esperits compregueren que algun d'ells hauria de ser el nou Sol. Però tenien por. Encengueren el foc però cap d'ells no s'atrevia a llançar-s'hi. Aleshores es fixaren en Nanahuatl, assegut en un racó, que era pobre i tenia tot el cos llagat. I digueren: "Nanahuatl serà el Sol". Durant quatre dies Nanahuatl va fer penitència. Després el van emblanquinar i emplomallar. "No temis -li digueren-, tu il·luminaràs el món." Nanahuatl va tancar els ulls i va saltar al foc. Un cop consumit el seu cos, davallà a la Terra Morta fins que va atènyer l'extrem oriental. Els esperits es preguntaven per on reapareixeria quan tot d'un el van veure com s'enlairava per l'Est, ben vermell i brillant, escampant la seva llum per tot la Terra. De tan brillant com era no podien mirar-lo directament. Però de seguida, quan tot just s'havia enlairat una mica, quedà aturat sense pujar més. Els esperits, intranquils, enviaren un falcó per tal d'assabentar-se de què succeïa. En tornar, el falcó els va informar que el nou Sol no continuaria enlairant-se si ells mateixos no feien penitència. Primer volgueren negar-s'hi però finalment cediren, i quan hagueren fet uns dies de penitència el Sol va reprendre la seva ascensió. Aquest és l'origen del cinquè Sol, el que avui ens il·lumina i que tots desitgem que perduri molt, molt, temps."



Quines diferències tenen aquestes paraules segons el seu context? (temps, mort, sol)

Totes les coses de la vida tenen una explicació científica?

On posem (en el món) les sensacions, els sentiments, el misteri?

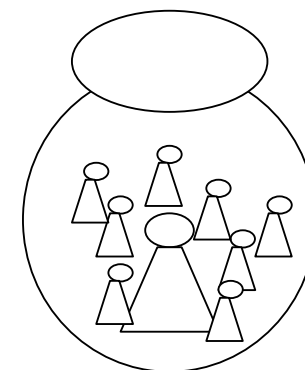
CINQUÈ ESTADI

L'experiència religiosa es troba en el fet de transcendir el propi jo i obrir-se a l'altre.

La Darrera Referència és el constant compromís amb l'altre. Déu és transcendent (resta més enllà o fora de l'ésser, roman fora de tota experiència possible) i alhora immanent (és interior de l'ésser).

Aquestes dues qualitats s'impliquen mútuament i possibiliten la solidaritat universal.

No sóc una illa. Sóc part d'un tot molt més gran.



"Estimats meus, estimem-nos els uns als altres, perquè l'amor ve de Déu; tothom qui estima ha nascut de Déu i coneix Déu. El qui no estima no coneix Déu, perquè Déu és amor".

"A Déu, ningú no l'ha vist mai; però si ens estimem, ell està en nosaltres i, dins nostre, el seu amor ha arribat a la plenitud. Coneixem que estem en ell i que ell està en nosaltres perquè ens ha donat el seu Esperit.

"Déu és amor; el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell. A dins nostre, l'amor ha arribat a la plenitud, i per això mirem amb confiança".

De la primera carta de Joan

TERCER ESTADI

A l'adolescència, descobrim que la vida és responsabilitat de cada un de nosaltres: cada un ha de respondre dels seus actes. La intervenció divina, si existeix, no pot ser directe.

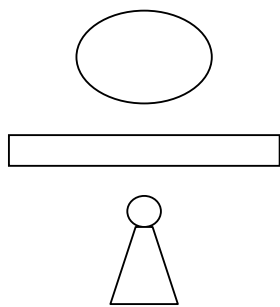
Podem viure sense Déu i no passa res.

La confiança, la llibertat, el sentit de la vida... són conquestes de cada individu en la recerca de la identitat d'un jo, fruit de la decisió de cadascú.

Deus posicions molt clares:

- Un ateisme conscient.
- Es reconeix com una dimensió diferent i externa a la humana.

Quelcom exterior i aliè a l'individu que garanteix l'ordre bàsic de la vida i de l'univers, però que no té res a veure amb les nostres vides. Indiferència davant Déu i el fet religiós.

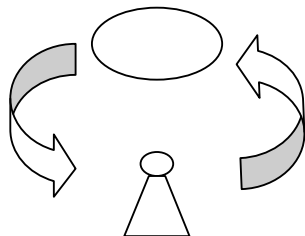


13-14 anys 20-25 anys

QUART ESTADI

Existeix un valor absolut que dóna sentit (NO SOM, NO RES). El món dels sentits no ho és tot, el món que explica la ciència no ho és tot. El món té una dimensió més fonda i misteriosa del que es veu i experimenta a simple vista. Existeix una dimensió espiritual...

Es descobreix que és possible ser autònoms i pensar lliurement (som responsables i senyors de les nostres decisions) i a l'hora acceptar que les coses tenen un sentit últim, més enllà de la nostra experiència.



Es denuncia la utilització de la por i la culpabilitat, sexualitat, la mort... com a recursos religiosos.

Descobrim una referència última de les coses a través de la natura, el culte, la pregària personal, les celebracions i els símbols...

(exemples: Taizé, compromís ecològic, voluntariat)

Pot mostrar-se a partir dels 16-17 anys

→ **Dimensió personal:** no tots hem de pensar el mateix, ni hem de creure el mateix, ni el que ens imposi una autoritat (eclesial, o d'altres).

L'experiència religiosa té molts matisos i moltes tonalitats. Moltes possibilitats.

"Una fe heretada acaba fent de les persones senzilles, persones supersticioses i, de les persones cultes, persones indiferents"

Newman, pastor anglicà i cardenal de l'Església catòlica, s XIX.

I és que, abans de ser supersticiosos, és millor ser indiferents, però les persones indiferents es perden una experiència que ens fa lliures i feliços...

"Un lliurepensador, era més cristià que un devot d'avui, perquè un devot ara, és necessàriament un burgès..." **Charles Peguy**, filòsof cristià.

(Referint-se a certes pràctiques religioses); "Cristianament, és millor ser agnòstic o ateu que no pas idòlatra"

Ramon M Nogués, escolapi i biòleg.

Parlem de Déu, de Fe, de Creences i d'Institucions, però fem-ho sense barrejar la troca, distingint els mitjans de les finalitats.

Fem-ho raonada i críticament a fi que cada un de nosaltres ho pugui entendre i, lliurement, adaptar a la seva experiència personal.

I és que, només, si l'experiència religiosa esdevé una experiència que ens ajuda a ser més lliures, feliços i sans, serà una experiència amb sentit, una experiència gratificant.



aquestes paraules cal matisar-les, com les entenem?

1 PARLEM DE DÉU

La mateixa paraula fa por... s'ha gastat massa...

En nom de Déu hi hagut guerres, càstigs i por. En nom de Déu s'ha parlat de sexe (com a quelcom negatiu) i ens han fet agafar por a la mort. Càstigs i malalties, persecucions... Certament que també hi ha qui ha fet el bé, ha lluitat per la pau... Ha donat la vida, ha viscut amb profunditat, amor felicitat...

"Déu" és una paraula massa contaminada per a expressar Déu.

Dient, en canvi, "Abba".

No saps ben bé el que dius.

- igual que quan un infant comença a dir pare o mare -

Quan parlem de Déu és just que sigui així:

Si sabéssim exactament què és Déu,

- com alguns diuen saber-ho - quin Déu tan petit seria....

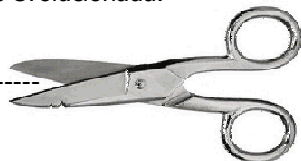
poema anònim

Abba, pare, mare, silenci, energia, misteri, essència, última referència, vida, amor... diguem-li com vulgueu.

Com el podem entendre? Una bona manera de fer-ho és veure com evoluciona com idea, en el nostre cap, en el nostre cervell, a mesura que creixem i madurem...

Tot seguit us proposem una explicació de diferents maneres d'entendre aquest concepte al qual anomenem "Déu".

Abans, però, retalleu els dibuixos de l'annex d'aquest dossier i intenteu ordenar-los segons la manera que cregueu que ha evolucionat la comprensió de Déu, des d'aquella visió més primitiva a una més evolucionada.



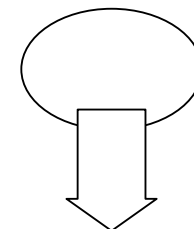
Podem distingir 5 estadis en la comprensió de Déu (segons **Oser**)

PRIMER ESTADI

És algú que opera de manera directe sobre el món. Ens protegeix i també ens castiga. Ens dóna salut i ens envia malalties. Si no acomplim la seva voluntat la relació es destrueix. Ell tot ho pot / Ell tot ho fa / Ell tot ho fabrica.

Déu seria un titellaire que mou els fils de les seves titelles.

És una relació en una sola direcció, de Déu cap a nosaltres



(fins als 8-9 anys)

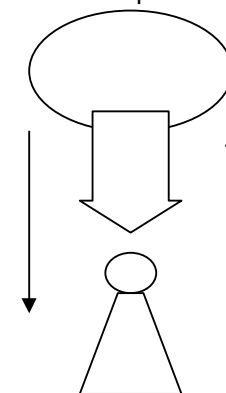
SEGON ESTADI

Existeix la possibilitat de pactar amb ell. L'home/dona, pot regatejar, pot sotmetre's, parlar-hi. Les oracions, els sacrificis, la pràctica de certs ritus o obligacions, poden influir i fer que sigui més benvolent en allò que decidirà per nosaltres.

Si superem diverses proves, ens veurem protegits de tot mal i compensats amb tota mena de ventures i felicitat.

El nucli de la religiositat rau en les pràctiques religioses. És un jutge, en forma humana, llargues barbes que viu a dalt de cel... És un dit que ens assenyala...

Els que saben interpretar el que vol, s'investeixen d'autoritat i ens diuen què hem de fer i com hem de viure.



(10 - 11 anys)